

Sygn. akt I ACa 3/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 września 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jerzy Bess
Sędziowie:	SSA Paweł Czepiel SSA Teresa Rak (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sądowy Urszula Kłosińska

po rozpoznaniu w dniu 3 września 2019 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa P. K.

przeciwko M. S.

o odszkodowanie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 4 września 2018 r. sygn. akt I C 1738/17

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 4.050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

SSA Teresa Rak SSA Jerzy Bess SSA Paweł Czepiel

Sygn. akt I ACa 3/19

UZASADNIENIE

Powód P. K. wniósł o zasądzenie od pozwanej M. S. kwoty 75.010 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 21 grudnia 2017 r do dnia zapłaty.

Na uzasadnienie podał, że w dniu 7 stycznia 2013 r. przed pozwaną, która jest notariuszem została zwrta umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (Repertorium (...)) pod firmą (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K.. Powód w spółce tej objął 1300 udziałów o wartości nominalnej po 1000 zł każdy czyli o łącznej wartości nominalnej 1.300.000 zł. Udziały pokrył w całości wkładem niepieniężnym w postaci prawa własności nieruchomości.

W dniu 9 stycznia 2013 r. udziałowcy zawarli umowę przeniesienia własności nieruchomości (Repertorium (...)). Podał nadto powód, że nieruchomości, które stanowiły powyższy wkład niepieniężny nabył w drodze umowy darowizny, która również została zawarta w formie aktu notarialnego sporządzonego przez pozwaną. W księdze wieczystej widnieje wpis, że nieruchomości zostały nabyte w drodze darowizny, a zatem pozwana wiedziała o sposobie nabycia nieruchomości wnoszonych przez powoda aportem do spółki (...). z o.o oraz, że ich zbycie nastąpiło przed upływem 5 lat od ich nabycia. Twierdził powód, że pozwana nie poinformowała go o przepisach ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, zgodnie z którymi wniesienie aportem do spółki z o.o. nieruchomości przed upływem 5 lat od daty ich nabycia powoduje powstanie obowiązku podatkowego w podatku dochodowym od osób fizycznych, co skutkowało niezłożeniem przez powoda zeznania o wysokości osiągniętego dochodu w 2013 r. Gdyby powód został przez pozwaną należycie poinformowany, to nie wniósłby aportu w tej postaci. Mając też świadomość konieczności odprowadzenia podatku, powód nie zwlekałby z jego uiszczeniem z uwagi na rosnące odsetki. Powołał się powód na przepis art. 80 par. 2 i 3 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. prawo o notariacie, który zobowiązuje notariusza przy czynnościach notarialnych do czuwania nad należyтым zabezpieczeniem praw i słusznym interesów stron i innych osób, dla których czynność ta może powodować skutki prawne oraz udzielania stronom niezbędnych wyjaśnień dotyczących dokonanej czynności notarialnej. Dochodzona kwota stanowi zaległość podatkową wraz z odsetkami określona na łączną kwotę 299.928,60 zł. Powód zaś dochodzi jedynie kwoty 75.010 zł z uwagi na wysokość opłaty sądowej liczonej od wartości przedmiotu sporu. Powód wzywał pozwaną do naprawienia szkody w maju 2017 r., ale pozwana na wezwanie nie odpowiedziała, a wyjaśnienia złożyła dopiero na wezwanie Rady Izby Notarialnej w K.. Zdaniem powoda pozwana przy dokonywaniu czynności notarialnej nie dopełniła należytej staranności zawodowej i ponosi odpowiedzialność za wyrządzoną mu szkodę. Jako podstawę odpowiedzialności powód wskazał art. 415 kc, podnosząc, że nawet najmniejszy stopień winy sprawcy szkody wystarczy do obciążenia go odpowiedzialnością cywilną.

Pozwana M. S. wniosła o oddalenie powództwa. Zarzuciła, że powód nie wykazał, by kwotę zaległości podatkowej, chociażby w części uiszczył. Wskazała nadto, że istnienie obowiązku podatkowego w przypadku realizowania transakcji, o której mowa w pozwie, nie budzi wątpliwości, jednak istnienie obowiązku podatkowego nie jest jednoznaczne z powstaniem po stronie powoda zobowiązania podatkowego o określonej wysokości. Podniosła też pozwana, że zapłata podatku czy powstanie obowiązku podatkowego nie jest szkodą, a nadto że trudno wymagać od notariusza aby ten prowadził doradztwo podatkowe, w tym w zakresie unikania opodatkowania. Udzielanie takich porad stanowi obrazę przepisów prawnych, a także uchybienie powadze i godności zawodu oraz może skutkować m.in. odpowiedzialnością dyscyplinarną. Szkada powstałaby w przypadku, gdyby czynność notarialna dokonana przez notariusza była nieważna bądź bezskuteczna. Natomiast uszczerbek majątkowy powoda polegający na obowiązku zapłaty podatku dochodowego jest konsekwencją niedołożenia przez powoda staranności co do dbałości o własne interesy. Podkreśliła pozwana, że powód przyszedł do niej z gotowym pomysłem przedsięwzięcia gospodarczego i planem jego realizacji. Nie można więc przyjąć, że nie miał rozeznania co do obciążeń podatkowych. Ponadto powód twierdząc, że notariusz jest winien temu, że musiał on zapłacić podatek dochodowy, ponieważ dokonywał czynności zbycia nieruchomości przed upływem 5 lat od ich nabycia, wprowadza wszystkich w błąd. Wniesienie bowiem aportu w postaci nieruchomości tylko wówczas nie rodzi obowiązku podatkowego, gdy koszt nabycia nieruchomości równy jest wartości obejmowanych w zamian udziałów, natomiast okoliczność, że aport był wnoszony do spółki przed upływem 5 lat od dnia jego nabycia, nie ma żadnego znaczenia dla powstania obowiązku w podatku dochodowym. Powód sam złożył korektę zeznania rocznego za 2013 r., a w związku z jej złożeniem nie zostało wszczęte postępowanie podatkowe. Tym samym nie została wydana decyzja podatkowa, nie można więc przyjąć, że zadeklarowany przez powoda podatek jest prawidłowy. Obowiązkiem notariusza jest pouczenie jaka doniosłość prawną ma dokonywana czynność, natomiast doradztwem podatkowym zajmują się osoby wpisane na listę doradców podatkowych. W przeciwieństwie do podatku od czynności cywilnoprawnych oraz podatku od spadków i darowizn brak jest regulacji prawnych nakładających na notariusza obowiązek udzielania informacji, a tym bardziej obliczania czy odprowadzania podatku dochodowego. Zdaniem pozwanej notariusz nie ma obowiązku dokonywania wyjaśnień w zakresie podatku dochodowego.

Podniosła też pozwana, że powód i jego rodzice w prowadzonej działalności gospodarczej korzystali z usług zawodowego doradcy księgowego, który sporządzał również zeznanie podatkowe powoda za rok 2013. Zgodnie zaś ze sprawozdaniem (...) z o.o. sporządzonym na pierwszy rok obrotowy, tj. za okres od dnia 7 stycznia 2013 r. do dnia

31 grudnia 2013 r., sporządzający zeznanie podatkowe posiadał informacje, iż powód pokrył obejmowane udziały w tej spółce wkładem niepieniężnym.

Powód nie zakwestionował faktu, że podatek nie jest szkodą, podniósł jednak, że powstanie obowiązku podatkowego jaki został na niego nałożony wskutek wniesienia aportem do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nieruchomości przed upływem 5 lat od daty jej nabycia nie nastąpiłoby, gdyby o powstaniu takiego obowiązku został poinformowany przez notariusza. Podkreślił, że jego intencją nie jest i nie było unikanie podatków, nie uchyla się też od zapłaty tego podatku, jednakże obowiązek ten został nałożony wskutek niewypełnienia przez notariusza obowiązków ustawowych z należytą starannością. Jeśli udzielanie informacji w zakresie podatku dochodowego nie należy do obowiązków pozwanej, to pozwana powinna była wskazać podmiot, który posiada taką wiedzę i jest uprawniony do udzielania wiarygodnych informacji osobom, które chcą dokonać czynności prawnych pociągających za sobą możliwość powstania obowiązku podatkowego. Powołał powód art. 49 ustawy Prawo o notariacie jako podstawę odpowiedzialności notariusza za szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu czynności notarialnych. Podkreślił, że użyty w przepisie zwrot „należyta staranność” nie ogranicza działań notariusza jedynie do zawarcia ważnej i skutecznej umowy. Powołał się powód na stanowisko Sądu Najwyższego, zgodnie z którym notariusz ma prawo wyboru określonego stanowiska i przyjęcia idącego za nim sposobu redagowania aktu notarialnego i nie ponosi odpowiedzialności jeżeli w wyniku odmiennej wykładni dokonanej przez organu stosujące prawo strony poniosły szkodę o ile pouczył je o istniejących konsekwencjach i o ewentualnych skutkach wyboru każdej z możliwości. W niniejszej sprawie wybór przed jakim powód by stanął to wniesienie aportem nieruchomości przed upływem 5 lat co wiązałoby się z powstaniem obowiązku podatkowego, bądź też powstrzymania się z wnoszeniem aportem nieruchomości przed upływem 5 lat.

Pismem z dnia 23 maja 2018 r. powód wniósł o zasądzenie ustawowych odsetek od kwoty 75.010,00 zł liczonych od dnia następującego po dniu wniesienia pozwu do dnia zapłaty, które na dzień 23 maja 2018 r. wynosiły 2.200,98 zł oraz z uwagi na toczące się postępowanie pod sygn. akt I C 1738/17 odnośnie żądania zapłaty kwoty roszczenia głównego w wysokości 75.010,00 zł wniósł o połączenie spraw tj. sygn. akt I C 1738/17 oraz (...) do wspólnego rozpoznania.

Powód podniósł także, że osoba prowadząca bieżącą (...) Sp. z o.o. nie jest tą samą osobą, która sporządzała powodowi roczne zeznanie podatkowe, natomiast osoba sporządzająca zeznanie roczne nie była w posiadaniu aktu notarialnego umowy spółki z o.o. z którego wynika, iż powód pokrył obejmowane udziały wkładem niepieniężnym.

Wyrokiem z dnia 4 września 2018 r. Sąd Okręgowy w Krakowie powództwo oddalił i zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 5.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Rozstrzygnięcie wydał Sąd w oparciu o następujące okoliczności niesporne i ustalenia faktyczne:

Pozwana jest notariuszem. W dniu 19 listopada 2008 roku, na podstawie umowy darowizny zawartej przed pozwaną powód nabył od swoich rodziców M. K. i A. K. (1) udziały w nieruchomościach objętych księgami wieczystymi nr (...) (rep. (...)). Podatek od spadków i darowizn nie został odprowadzony, bowiem umowa była zawarta pomiędzy osobami najbliższymi.

W dniu 7 stycznia 2013 roku, również przed pozwaną, powód i jego siostra K. S. i obecnie już żona A. S. zawarli umowę spółki z ograniczoną odpowiedzialnością o nazwie (...) (rep. (...)). Powód objął w spółce 1300 udziałów o wartości nominalnej 1000 zł pokrywając je wkładem niepieniężnym w postaci prawa własności ww. nieruchomości. W dniu 9 stycznia 2013 roku powód przeniósł na spółkę własność wymienionych nieruchomości, podając w treści aktu, że nieruchomości te nabył w drodze umowy darowizny. Na przedmiotowych nieruchomościach prowadzona jest w formie PPHU (...) sc. działalność gospodarcza w postaci piekarni. Stroną umowy spółki cywilnej jest między innymi powód.

Pismem z dnia 30 maja 2017 r. powód wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 247 000 zł tytułem naprawienia szkody wynikającej z niepouczenia go przy zawieraniu umowy spółki o konieczności zapłacenia podatku dochodowego od osób fizycznych wynikającego ze zbycia darowanej nieruchomości przed upływem 5 lat od darowizny. Przed

podpisaniem umowy spółki i umowy przeniesienia własności nieruchomości na spółkę powód nie zasięgał porady doradcy podatkowego lub księgowego, a pozwana nie udzielała mu pouczeń w przedmiocie podatku dochodowego.

Ustalił Sąd nadto, że decyzją Naczelnika Urzędu Skarbowego K. z dnia 25 maja 2017 r. zaległość podatkową w podatku dochodowym od przychodów z tytułu odpłatnego zbycia papierów wartościowych za 2013 r w wysokości 231 618,60 zł wraz z odsetkami za zwłokę w wysokości 58 952 zł rozłożono powodowi na raty.

W trakcie kontroli w dniu 19 kwietnia 2017 r. ustalono, że w 2013 r powód uzyskał przychód w wysokości 1 300 000 zł z tytułu objęcia udziałów w ww. spółce z o.o. w zamian za wkład niepieniężny. W dniu 26-04-2017 r powód złożył zeznanie podatkowe PIT-38 za 2013 r, w którym wykazał dochód 1 300 000 zł i podatek do zapłaty kwoty 247 000 zł. Tytułem tego podatku powód uiszczył już łącznie kwotę 93 500 zł.

Będące źródłem ustaleń dokumenty uznał Sąd za wiarygodne, nie kwestionowały ich też strony.

Pominał Sąd dowody osobowe z zeznań świadków A. K. (1), A. K. (2) oraz K. S., a także z zeznań stron. Osoby te zeznawały co do okoliczności po pierwsze negatywnej tj. że pozwana w styczniu 2013r nie udzielała powodowi pouczeń z dziedziny prawa podatkowego dochodowego, a po drugie ta okoliczność jest bezsporna.

Spór zaś dotyczy nie faktów, ale prawa.

Dokonując oceny prawnej Sąd uznał, że powództwo na uwzględnienie nie zasługuje. Przepis art. 80 § 2 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. prawo o notariacie stanowi, że notariusz ma obowiązek czuwania nad należytym zabezpieczeniem praw i słuszych interesów stron, zaś § 3 tego przepisu stanowi, że notariusz obowiązany jest udzielać stronom niezbędnych wyjaśnień dotyczących dokonywanej czynności prawnej.

Stwierdził Sąd, że trudno w styczniu czyli na początku roku podatkowego określać czy i jakie dochody w bieżącym roku osiągnie strona umowy, czy ma możliwość zmniejszenia swojego obowiązku podatkowego i w ogóle jaka jest jej sytuacja materialna i podatkowa. Takie poradnictwo należy do zakresu czynności doradców podatkowych. Ponadto sam powód przyzna, że przed podpisaniem wymienionych umów nie zasięgał żadnej porady w kwestii podatku, a polegał wyłącznie na wiedzy i doświadczeniu ojca tj. piekarza – przedsiębiorcy. Zgodnie natomiast z przepisem art. 355 § 1 kc dłużnik ma obowiązek działać w sposób staranny. Zgodnie natomiast z art. 80 § 3 ustawy „prawo o notariacie” notariusz jest obowiązany do wyjaśnień, jednak że żeby udzielić wyjaśnienia, to najpierw musi być zadane pytanie. Powód przyznał, że o następstwa podatkowe zawartych umów nie pytał. W ocenie Sądu skoro sam powód nie zadbał o swoje prawa, to pretensje może mieć tylko do swoich doradców. Notariusz jest jedynie płatnikiem podatków od spadków i darowizn i nie ma nic wspólnego z podatkiem dochodowym stron.

Z decyzji Naczelnika US z dnia 25 lipca 2017 r. jednoznacznie wynika, że powód zapłacił podatek dochodowy za 2013 r, a nie podatek od spadków i darowizn, a tylko w tym drugim przypadku ma znaczenie zbycia nieruchomości przed upływem 5 lat od darowizny.

Podkreślił Sąd Okręgowy, że do odpowiedzialności odszkodowawczej potrzebne są wina i szkoda co wynika z art. 415 oraz art. 471 kc. Nie sposób jednakże uznać, że obowiązek podatkowy i to nie mający żadnego związku z darowizną z 2008 roku stanowi szkodę powoda. Brak jest też podstaw do przypisania pozwanej jakiegokolwiek winy polegającej na zaniechaniu pouczenia powoda o podatku dochodowym.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc.

Apelację od wyroku wniósł powód. Zaskarżając wyrok w całości domagał się jego uchylecia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi okręgowemu w Krakowie oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania za obie instancje.

Wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego, a to art. 80 § 2 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. prawo o notariacie przez błędną interpretację polegającą na zawężeniu zakresu przedmiotowego jaki wynika z treści tego przepisu i

uznaniu, że odnosi się on jedynie do podatków od spadków i darowizn i podatku od czynności cywilno-prawnych oraz art. art. 80 § 3 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. prawo o notariacie poprzez błędną interpretację polegającą na uznaniu, że obowiązek notariusza, tj udzielenie wyjaśnień dotyczących dokonywanej czynności prawnej aktualizuje się dopiero w momencie zadania przez osobę zainteresowaną konkretnego pytania, w sytuacji gdy treść tego przepisu powinna być interpretowana jako ustawowy nakaz dla notariusza do udzielenia nie tylko wyjaśnień ale i informacji.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji jako całkowicie bezzasadnej i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Po rozpoznaniu apelacji Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja powoda jest nieuzasadniona i nie może odnieść zamierzonego skutku.

Na wstępie Sąd stwierdza, że stan faktyczny w niniejszej sprawie nie budzi żadnych wątpliwości i jest pomiędzy stronami niesporny. Sąd Apelacyjny ustalenia Sądu Okręgowego podziela i przyjmuje za własne. Spór dotyczy wyłącznie zastosowania i interpretacji prawa materialnego, a to art. 80 § 2 i 3 ustawy prawo o notariacie

Domagając się w pozwie zapłaty kwoty 75.010 zł powód wskazywał, że jest to szkoda, (a w zasadzie jej część), jaką poniósł przez to, że przy zawieraniu przez powoda umowy spółki z o.o. pozwana jako notariusz nie poinformowała go, że wniesienie aportem do spółki z ograniczoną odpowiedzialności nieruchomości, przed upływem 5 lat od jej nabycia powoduje powstanie obowiązku podatkowego w podatku dochodowym od osób fizycznych. Gdyby powód o tym wiedział nie wnosiłby aportu w tej postaci, co wiązało się z obowiązkiem zapłacenia wysokiego podatku. Wysokość szkody powód określił na kwotę 299.928,60 zł i jest to zaległość podatkowa wraz z odsetkami.

Podkreślenia wymaga, że zarówno w pozwie jak i w toku całego postępowania przed Sądem pierwszej instancji powód podkreślał okoliczność, że niepoinformowanie go, iż wniesienie do spółki aportu w postaci nieruchomości i objęcie udziałów w spółce **przed upływem 5 – ciu lat** od nabycia własności tych nieruchomości w drodze darowizny będzie skutkowało powstaniem obowiązku podatkowego stanowiło źródło szkody.

Podstawą faktyczną zgłoszonego przez powoda roszczenia była więc wymieniona wyżej okoliczność. Powód cały czas akcentował, że to brak upływu owych 5 – ciu lat od chwili nabycia nieruchomości w drodze darowizny do chwili wniesienia tych nieruchomości do spółki i objęcia w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością udziałów był przyczyną powstania obowiązku zapłaty podatku dochodowego, o czym go pozwana przy zawieraniu umowy nie poinformowała. Uprawniony jest zatem wniosek, że zdaniem powoda obowiązek podatkowy w zakresie podatku dochodowego powstał ponieważ czynność w postaci przeniesienia własności nieruchomości na rzecz spółki i objęcie udziałów spółce o określonej wartości nastąpiło przed upływem 5 – ciu lat od nabycia przez powoda na podstawie umowy darowizny nieruchomości, które następnie wniósł do spółki. Dalej prowadzi to do wniosku, że w przekonaniu powoda, gdyby wniesienie tego samego aportu do spółki nastąpiło po upływie 5 – ciu lat od darowizny, to obowiązek zapłaty podatku dochodowego by nie powstał. Uszczerbek majątkowy w postaci obowiązku zapłaty podatku powstał więc dlatego, że notariusz nie udzieliła powodowi określonej wyżej informacji.

Nie sposób jednakże takiego poglądu podzielić.

Fakt, że pozwana nie poinformowała powoda o treści art. 10.ust 1 pkt 7 i 8 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych jest niesporny. Zgodnie z wymienionym przepisem, źródłami przychodów są:

7) kapitały pieniężne i prawa majątkowe, w tym odpłatne zbycie praw majątkowych innych niż wymienione w pkt 8 lit. a–c;

8) odpłatne zbycie, z zastrzeżeniem ust.2:

a) nieruchomości lub ich części oraz udziału w nieruchomości,

b) spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego lub użytkowego oraz prawa do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej,

c) prawa wieczystego użytkowania gruntów,

d) innych rzeczy,

– jeżeli odpłatne zbycie nie następuje w wykonaniu działalności gospodarczej i zostało dokonane w przypadku odpłatnego zbycia nieruchomości i praw majątkowych określonych w lit. a–c – przed upływem pięciu lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym nastąpiło nabycie lub wybudowanie, a innych rzeczy – przed upływem pół roku, licząc od końca miesiąca, w którym nastąpiło nabycie; w przypadku zamiany okresy te odnoszą się do każdej z osób dokonującej zamiany;

Ust. 2 art. 10 powołanej ustawy zaś stanowi, że przepisów ust.1 pkt 8 nie stosuje się do odpłatnego zbycia m. in

1) na podstawie umowy przewłaszczenia w celu zabezpieczenia wierzytelności, w tym pożyczki lub kredytu – do czasu ostatecznego przeniesienia własności przedmiotu umowy;

2) w formie wniesienia wkładu niepieniężnego do spółki lub spółdzielni środków obrotowych, środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych.

Oznacza to, że przepis, który uzależnia opodatkowanie, bądź jego brak w przypadku odpłatnego zbycia od upływu 5 – ciu lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym nastąpiło nabycie w przypadku wniesienia wkładu niepieniężnego do spółki, co miało miejsce w przypadku powoda, nie znajduje zastosowania. W przypadku wniesienia do spółki aportu w postaci nieruchomości upływ czasu od jej nabycia dla powstania obowiązku podatkowego nie ma więc żadnego znaczenia. Nie może zatem powód powoływać się na okoliczność, że brak wspomnianej informacji był niejako źródłem szkody.

Należy też podkreślić, z czym także ostatecznie powód zgodził się, że podatek nie jest szkodą i w ogóle nie może być rozpatrywany w kategoriach szkody.

Zgromadzony materiał dowodowy jednoznacznie wskazuje, że powód chciał zawrzeć umowę spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i przenieść na spółkę własność nieruchomości w zamian za objęcie udziałów. Skutki podatkowe takiego działania w zakresie podatku dochodowego obciążają wyłącznie podatnika i nie mogą być przerzucone na żadną inną osobę.

Przesłankami każdej odpowiedzialności odszkodowawczej, tak kontraktowej jak i wynikającej z czynu niedozwolonego są: 1/ szkoda, 2/ zdarzenie wywołujące szkodę i 3/ adekwatny związek przyczynowy pomiędzy szkodą, a zdarzeniem szkodę wywołującym. A skoro uiszczenie podatku nie jest szkodą, czego powód nie kwestionował, to już choćby z tego powodu również nie sposób mówić o odpowiedzialności odszkodowawczej. Nie spełniony bowiem jej podstawowy warunek, a mianowicie istnienie szkody. Już sama ta okoliczność jest wystarczającą przesłanką do oddalenia powództwa.

W apelacji powód zarzucił Sądowi pierwszej instancji naruszenie art. 80 § 2 i 3 ustawy prawo o notariacie, przy czym nie podnosił już braku poinformowania powoda o powstaniu obowiązku podatkowego w przypadku zbycia nieruchomości przed upływem 5 – ciu lat od jej nabycia w drodze darowizny, twierdził natomiast, że Sąd uznał, że przepis par 2 odnosi się tylko do podatków od czynności cywilno – prawnych i podatku od spadków i darowizn, a także uznał, że obowiązek wyjaśnień aktualizuje się dopiero w chwili zadania przez osobę zainteresowaną konkretnego pytania.

Zarzutów tych jednakże w ocenie Sądu Apelacyjnego nie sposób podzielić.

Po pierwsze jeszcze raz należy podkreślić, że począwszy od pozwu, przez cały czas trwania postępowania przed Sądem pierwszej instancji powód powoływał się na okoliczność, że pozwana nie poinformowała go, że brak upływu 5 – ciu lat pomiędzy nabyciem i zbyciem nieruchomości spowoduje powstanie obowiązku podatkowego w zakresie podatku dochodowego i w tym upatrywał źródła szkody. Przy czym jak już wyżej wskazano, rzeczywiście takiej informacji, czy pouczenia powód nie otrzymał, bo przepis, który uzależnia powstanie obowiązku podatkowego, bądź jego brak od upływu czasu nie znajdował w tym przypadku zastosowania.

W istocie też pozwana nie informowała stron umowy spółki o obowiązkach podatkowych innych niż podatek od czynności cywilno – prawnych, który miała obowiązek pobrać.

Zgodnie z art. 80 § 2 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. prawo notariacie przy dokonywaniu czynności notarialnych notariusz jest obowiązany czuwać nad należyтым zabezpieczeniem praw i słusznym interesów stron oraz innych osób, dla których czynność ta może powodować skutki prawne. §3 zaś stanowi, że notariusz jest obowiązany udzielać stronom niezbędnych wyjaśnień dotyczących dokonywanej czynności notarialnej.

Przepisy te stanowią o granicach zawodowej staranności notariusza i ich celem jest zabezpieczenie w wysokim stopniu realizacji skutków prawnych zamierzonych przez strony dokonujące czynności. Obowiązek wyjaśniająco doradczy notariusza określony wskazanymi przepisami w zasadzie powinien ograniczać się do możliwości przewidywania nastąpienia skutków w sferze prawa cywilnego, których ocena pozostaje w bezpośrednim związku z dokonana czynnością notarialną lub co najmniej „powiązana jest z działalnością urzędową notariusza sporządzającego dany dokument (tak A. Oleszko w Komentarzu do art. 80 ustawy prawo o notariacie – Lexis Nexis 2012).

W ocenie Sądu tak rozumiany obowiązek informacyjno – doradczy nie obejmuje kwestii związanych z podatkiem dochodowym stron dokonywanych czynności. Taka interpretacja tego przepisu byłaby zbyt szeroka i w konsekwencji prowadziła do wniosku, że notariusz winien stronom zwrócić uwagę na każdy skutek prawny jaki wynika z czynności nie tylko bezpośrednio, ale także pośrednio. Takich zaś wymagań notariuszowi z pewnością stawiać nie można.

Nie sposób też uznać, że fakt powstania obowiązku podatkowego w następstwie dokonania czynności prawnej może być potraktowany jako naruszenie słusznym interesów strony aktu notarialnego. Strony, w tym powód, zgłosiły się do pozwanej jako notariusza z zamiarem zawarcia umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz umowy przeniesienia własności nieruchomości na rzecz spółki, co skutkowało objęciem przez wspólników odpowiedniej ilości udziałów. Takie umowy zostały przez pozwana sporządzone i wynikające z nich skutki cywilno – prawne zostały osiągnięte, czyli umowa spółki została zawarta, spółka została skutecznie utworzona, skutecznie też przeniesiona została własność nieruchomości.

Nie można również pominąć, że wymaganie od notariusza by spełniał obowiązek wyjaśniająco doradczy w żadnym stopniu nie zwalnia samej strony czynności od zachowania należytej staranności, przy czym w przypadku przedsiębiorców dokonujących czynności staranność ta jest podwyższona. Nie bez znaczenia są też okoliczności zawarcia umowy. Niesporne było w sprawie, że strony umowy spółki, a jeszcze przed nimi ich ojciec zgłosili się do pozwanej z gotowym projektem przedsięwzięcia gospodarczego. Zdecydowane były na zawarcie umowy spółki i umowy przeniesienia na rzecz spółki własności nieruchomości jako wkładu niepieniężnego w zamian za który objęły udziały w spółce. Zadaniem notariusza było więc nadanie aktom notarialnym odpowiedniej treści takiej by ów zamierzony skutek został osiągnięty, co pozwana uczyniła. Zachowanie stron, a dodatkowo fakt, że działalność gospodarczą prowadzą od dawna dawało pozwanej dodatkową podstawę do uznania, że strony są zorientowane w skutkach zamierzonych czynności, także tych podatkowych.

Zwrócić też trzeba uwagę, że w istocie postawa powoda przy zawieraniu umowy spółki i przenoszeniu na rzecz spółki własności nieruchomości była co najmniej niefrasobliwa. Powód jak wynika ze zgromadzonych dowodów, a przede wszystkim z zeznań jego samego polegał przede wszystkim na zdaniu ojca, niczego nie weryfikował i całkowicie w kwestiach działalności gospodarczej poddawał się jego woli. Takiej postawy na pewno nie można nazwać staranną. Wymogu staranności w działaniu powód zatem nie dochował i jej skutków nie może przerzucać na pozwaną. Co więcej

nawet w toku kontroli celno – skarbowej powód w dalszym ciągu nie skorzystał z pomocy doradcy podatkowego, sporządził tylko, czy też podpisał sporządzoną korektę zeznania podatkowego za 2013 r.

Mając powyższe na uwadze Sad Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc apelację oddalił jako nieuzasadnioną.

O kosztach postępowania apelacyjnego S ad orzekł na podstawie art. 98 kpc obciążając kosztami powoda zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.

SSA Teresa Rak SSA Jerzy Bess SSA Paweł Czepiel